

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Titulus I. De Judæis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

bus, salutaribus monitis, & discretis inductionibus, Evangelicis doctrinis informare ipsos studeas, juxta datam tibi Domino gratiam, fugatis tenebrarum nubibus ad viam reducere claritatis: ut renati fonte baptismatis, recedant in limine vultus Christi, & exinde chorus Angelicus dellectetur. Tu quoque, ac alii, quos ad prosecutionem tantum negotii, duxeris eligendis, perennis boni primum, nostramque benedictionem & gratiam, vobis de bono in melius vendicetis. Et ut affectum quem ad salutem status ipsorum gerit mater Ecclesia, percipiant per effectum, tu illos ex eis, quos ad susceptionem sacri baptismatis gratia divina perduxerit, praelatis ac dominis locorum, in quibus tales habitare contigerit, ex parte nostra affectuosissime recommends, ut Deo gratias in recuperata ore deperdit, & filio prodigo redeunt, vitulum exultationis & gaudii exhibentes, eos charitativè foveant, favoribus muniant, benignè pertractent: nec ipsos in personis, aut rebus, per Judæos vel alios indebitè molestari permittant: quin potius in omnibus favorabiliter ipsis assistant auxiliis oportunis. Sed si forte (quod absit) aliqui ex ipsis, in eorum obstinata perfidia perdurantes, & velut alpsis fucida suas aures in credulas obturantes, ne tui & illorum, quos ad hæc salutis opera deputas, vocem audiant, ut de tenebris ad lucem exeant, in cantantium sapienter tuas, & per te ad hæc deputandorum fratrum salutare convocationes, aspernantur effugerent, de istis (si tales invenieris) qui sint, in quibus locis, & sub quorum dominio commorentur, nobis referre non omittas: ut circa pertinaces hujusmodi, de saluari eorum remedio, sicut expedire videbimus, cogitemus. Vt autem de præmissis avidis nostris conceptibus, juxta nostra desideria satisfiat, frequenter nobis in imare studeas, qualiter tibi commissum negotium prosperetur, & qualem fructum seminata repræsentant. Dat. Viterbii 2. Non. Augusti. Pontificatus nostri An. 1.

Paulus Tertius.

Indorum ad fidem Christianam conversorum indulgentia, que amittuntur si ad vomitum redierint, non hæretici relapsi puniuntur.

CAP. III.

Uentes Judæos, & alios infideles quolibet ad fidem catholicam converti, & prætextu bonorum per eos antea possessorum ab eadem fide non distrahi, motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, hæc in posterum valitura constitutione sancimus, quod cuiuscunque eorumdem Judæorum, & infidelium ad dictam fidem converti volenti, etiam si in patria potestate constitutus fuerit, bona sua quæcunque, tam mobilia, quàm immobilia intacta & illata permaneant. Ita ut etiam filii familias, & in patria potestate, ut præfertur, constituti, legitima, & quæcunque alia portio bonorum patrimonialium aut maternorum eis de jure, seu successione bonorum eis aliis debitorum, per eorum parentes si audari aut privari non possint, neque debeant, sed eis integrè, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad fidem ipsam conversi fuerint, etiam eorum parentibus viventibus, debeantur. Et si bona ipsa ex usura, aut illicito quaestu fuerint acquisita, & nota sint personæ, quibus eorum fuerit de jure restituenda (quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur male ablatum) illa eisdem personis omnino restituantur: personis verò non extantibus prædictis, quia bona ipsa hujusmodi eisdem Judæis & aliis infidelibus, in favorem suscepti baptismatis tanquam in pium usum liberè concedimus: eaque apud ipsos sic conversos Judæos & alios infideles remanere decernimus. Interdicitur sub divini anathematis poena, quibusvis tam Ecclesiasticis, quàm secularibus personis, ne ullam super bonis hujusmodi, quovis quaesito colore, molestiam inferant, aut inferri patiantur. Sed magnum se fecisse lucrum existi-

ment dum tales Christo lucrati fuerint. Et quoniam (ut scriptum est) qui habuerit substantiam mundi hujus, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & claverit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in ipso? si ipsi conversionis tempore inopes aut indigentes fuerint, omnes tam Ecclesiasticos quàm seculares per viscera misericordie Dei nostri exhortamur, ut ipsis conversis manus porrigant adjutrices, ipsi quoque diocesani non solum Christianos ad subveniendum ipsis exhortentur, sed etiam tam de redditibus Ecclesiarum, prout poterunt, quàm de his, quæ ad pauperum usum per ipsos convertenda devolvuntur, hujusmodi neophitos sustentare non negligant: ipsosque à detractionibus & contumeliis paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam baptismi cives sanctorum, & domestici Dei efficiuntur, longèque dignius existit regenerari spiritu, quàm nasci carne, eadem constitutione statuimus, ut civitatum, & locorum in quibus sancto baptisinate pro tempore regenerantur, verè cives sint, & privilegiis, ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alii ratione nativitatis & originis duntaxat consequuntur, gaudeant. Curent insuper sacerdotes baptizantes, & alii de sacro fonte eos suscipientes, tam ante baptismum, quàm post, illos in articulis fidei, ac legis novæ præceptis, catholicæque Ecclesie ritibus diligenter instruere, & tam ipsi quàm diocesani operam dent, ne cum aliis Judæis seu infidelibus saltem per longum tempus conversentur, ne sicut quandoque contigit, ab infirmitate curatis modica occasio ad pristinam damnationem recidivam efficiat. Et quoniam experientia teste compertum est, mutuum ipsorum neophitorum inter se conversationem ipsos in fide nostra fragiliores reddere, ac saluti ipsorum plurimum officere, hortamur locorum ordinarios, ut quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent & studeant neophitos ipsos cum originariis Christianis matrimonio copulare. Et prohibeant eisdem sub gravibus poenis, ne mortuos more Judæorum sepeliant, aut sabbatha, aliasque solemnitates, & antiquæ sectæ ritus quoquomodo observent: sed & Ecclesias, & prædicationes, prout alii catholici frequentent, & in omnibus Christianorum moribus se conformes reddant. Contemptores autem prædictorum, per sacerdotes in quorum parochiis degent, aut alios ad quos de jure vel antiqua consuetudine de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscunque diocesanos, seu inquisitoribus hæreticæ pravitatis deferant, & invocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, per eos taliter puniantur, quòd aliis transeat in exemplum. Et insuper de his omnibus in provincialibus & synodalibus Conciliis diligens fiat inquisitio, & tam circa Episcopos & sacerdotes in præmissis negligentibus, quàm ipsos neophitos & infideles prædictos contemptores, oportunitate adhibeatur remedium. Si quis autem, cujuscunque gradus vel præminentie fuerit, hujusmodi neophitos, ne observationem ritus Christiani, & aliorum præmissorum complectantur, foverit aut defenderit, poenas contra fautores hæreticorum promulgatas ipso facto incurrat: neophiti verò si se corrigere post monitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum Judæizantes redire cõperti sint, contra eos tanquam perfidos hæreticos, per ordinarios locorum, secundum sacrorum canonum instituta procedatur. Romæ 21. Mart. An. 1542.

Paulus Quartus.

Judæi ut fide distincti à Christianis, sic & locorum separations, seu cohabitatione, & restitutio ratione, cæterisque privilegiis discernari debent.

CAP. IV.

Uim nimis absurdum & inconveniens existat, ut Judæi, quos propria culpa perpetuè servituti submisit, sub prætextu quòd pietas Christiana illos receperit, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis adeò sint in-

grati, ut eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro servitute, quam illis debent, dominatum vendicare procurent. Nos ad quorum notitiam nuper devenit eisdem Iudæos in alma urbe nostra, & nonnullis sanctæ Romanæ Ecclesiæ civitatibus, terris & locis, in id insolentia prorupisse, ut non solum mixtim cum Christianis, & prope eorum Ecclesiis, nulla intercedente habitus distinctione, cohobitare, verum etiam domos in nobilitatibus civitatum, terrarum & locorum, in quibus degunt, vicis & plateis conducere, & bona stabilia comparare, & possidere, ac nutrices & ancillas aliosque servientes Christianos mercenarios habere, & diversa alia in ignominiam & contemptum Christiani nominis perpetrare presument, considerantes Ecclesiam Romanam eisdem Iudæos tolerare in testimonium veræ fidei Christianæ, & ad hoc ut ipsi sedis Apostolicæ pietate & benignitate electi, errores suos tandem recognoscant, & ad verum catholicæ fidei lumen pervenire satagant, & propterea convenire, ut quamdiu in erroribus persistunt, effectu operis recognoscant se servos, Christianos vero liberos per Iesum Christum Deum & Dominum nostrum effectos fuisse, iniquumque existere, ut filii libera filii famulentur ancillis. Volentes in præmissis, quantum cum Deo possumus, salubriter providere. Hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus tam in dicta urbe, quam in quovisvis aliis ipsius Romanæ Ecclesiæ civitatibus, terris & locis, Iudæi omnes in uno & eodem, ac si ille capax non fuerit, in duobus aut tribus, vel tot quot satis sint, contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitus sejunctis, per nos in urbe, & per magistratus nostros in aliis civitatibus, terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos tantum ingressus pateat, & quibus solum unicus exitus detur, omnino habitent. Et in singulis civitatibus, terris & locis, in quibus habitaverint, unicam tantum Synagogam in loco solito habeant, nec aliam de novo construere, aut bona immobilia possidere possint. Quinimò omnes eorum Synagogas, præter unam tantum demoliri, & devastare. Ac bona immobilia, quæ ad præsens possident, infra tempus eis per ipsos magistratus præhendendum, Christianis vendere. Et ad hoc ut pro Iudæis ubiq; dignoscantur, masculi biretum, feminae vero aliud signum patens, ita ut nullo modo celari aut abscondi possit, glauci coloris palam deferre teneantur, & astricti sint, nec super non delatione bireti, aut alterius signi huiusmodi, prætextu cuiusvis eorum gradus, vel præminentia, seu tolerantia excusari, aut per eisdem Ecclesiæ Cameraarium, vel Camera Apostolicæ clericos, seu alias illi præfidentes personas, aut sedis Apostolicæ Legatos, vel eorum vicelegatos quovis modo dispensari aut absolvi possint. Nutrices quoque, seu ancillas, aut alios utriusque sexus servientes Christianos habere, vel eorum infantes per mulieres Christianas lactari aut nutriri facere, seu dominicos, vel alios de præcepto Ecclesiæ festis diebus in publico laborare, aut laborari facere, seu Christianos quoquo modo gravare, aut contractus fideos vel simulatos celebrare, seu cum ipsis Christianis ludere aut comedere, vel familiaritatem, seu conversationem habere nullatenus presument. Nec in libris rationum & computorum, quæ cum Christianis pro tempore habent, aliis quam latinis literis, & alio quam vulgari Italico sermone uti possint, & si utantur, libri huiusmodi contra Iosia arte strazaria, seu cenciaria (ut vulgo dicitur) contenti, aliquam mercaturam frumenti, vel ordi, aut aliarum rerum usus humano necessarium facere. Et qui ex eis medici fuerint, etiam vocari & rogati, ad curam Christianorum accedere, aut illi interesse nequeant. Nec se à pauperibus Christianis dominos vocari patientur. Et menses in eorum rationibus & computis ex triginta diebus completis omnino conficiant, & dies, qui ad nu-

merum triginta non ascenderit, non pro mensibus integris, sed solum pro tot diebus, quot in effectis fuerint computentur, & iuxta ipsorum dierum numerum, & non ad rationem integri mensis eorum credita exquirat. Et si pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tempore consignata, nisi transactis prius a die, quo illa fuerint fuerint, decem & octo integris mensibus, vendere temptant, & postquam menses prædicti effluxerint, & ipsa pignora huiusmodi venderint, omnem pecuniam, quæ eorum credito super fuerit, domino pignorum compere. Et statuta civitatum, terrarum & locorum, in quibus pro tempore habitaverint, favorem Christianorum incertentia, inviolabiliter observare etiam testentur. Et circa præmissa in aliquo quomodo libet defecerint, aut qualitatem delicti in urbe per nos seu vicarium nostrum, aut alios à nobis deputandos, ac in civitatibus, terris & locis prædictis per eisdem magistratus, etiam magistros rebelles, & criminis læsæ maiestatis rei, a toto populo Christiano diffidati, nostri, & ipsorum vicarii, ad exequendum, & magistratum arbitrio puniri possunt. Ita prid. Id. Jul. 1555. Vid. sup. tit. de medic. cap. 2.

Gregorius XIII.

Inquisitorum fidei animadversio in Iudæos & Iudæas & flagitiosam vivendi consuetudinem.

CAP. V.

Antiqua Iudæorum improbitas, quæ divina bonitate semper resisterunt, tanto execratorum conditio, quanto ipsi cum Iudæis patrum suorum mentium, ac Dei filio repudiando, eiusque in morem nefariae, etiam gravius deliquerunt: qui propterea sua delicta majoribus nequioribus, propriis sedibus expulsi, in omnes dispersi orbis terrarum regiones, servituti perpetuæ mancipati, non maiorem in cupiditate decessu, quam in Christianorum protervo, inclementiam, quam in Christianorum pietatis gremio invenissent, pro eorum conversione laborans, eos misericorditer recepit, atque in cohobitatione unâ cum filiis suis, ad veritatisque lumen allicere pio semper animo cogitavit, rebusque ad vitam necessariis juvit, in terris de circumlocis prohibuit, multis denique beneficiis, & privilegiis circummunivit: illi vero nullis beneficiis manifestatis, nihilque de suo pristino seclere remittebant. Dominum nostrum Iesum Christum in celo triumphantem adorant in Synagogis suis, & ubiq; persequuntur: Chacili quoque membris insensibilissimi non desinant in religionem Christianam horrenda facinora quotidie magis augeant, quibus nos, ne pietatis nostræ puritas pollueretur, & Iudæi, mancipii Christo, Christianorum animi impugnetur, & Iudæi, obviare volentes. Scitantes autem delectationem, Inquisitores heretice pravitatis libere procedere posse in omnibus causis & casibus, qui sequuntur.

Si quis Iudæus aut infidelis in his quæ circa fidem cum illis nobis sunt communia, veluti Deum vocem & imperium, omnipotentem, creatorem omnium visibilium & invisibilium, & similia non esse asseruerit, peccaverit, vel privatim alicui insinaverit.

Si demones invocaverit, consulerit, aut eorum responsa acceperit, ad aliosve sacra, aut pro eis ob divinationem, aliamve causam direxerit, aut quæ eis intercolaverit, vel turis alteriusve rei fumigationes observaverit, aut alia quavis impietatis obsequia præstiterit.

Si Christianos verbo facto, vel exemplo, aut alio quovis modo nefaria huiusmodi docuerit, vel se ea præstanda perduxerit, aut perducere attentaverit.

Si Salvatorem & Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem, vel etiam peccatorem fuisse, matremque Dei non esse virginem, & alias huiusmodi blasphemias, quæ per hereticos dici solent, in Christianis blasphemiam, contemptum, aut corruptionem, protulerit.

CAP. VI.

Sicut plerisque eorum opera, auxilio, consilio, vel favore aliquis Christianus à fide defecit, quamque semel susceperat, abnegaverit, vel ad Iudæorum seu aliorum infidelium ritus, ceremonias, superstitiones, vel impias sectas transierit, vel redierit, seu in hæresim aliquam incidit, aut qui, ut Christi fidem abneget, seu in hæresim incidat, opem, consilium, auxilium, vel favorem quomodocumque præstiterit.

Si quis Catechumenum, vel quemcumque ex Iudæis aut infidelibus Deo inspirante ad fidem Christianam venire volentem, post declaratam nutu, verbo, facto, aut quocumque alio modo ejus voluntatem, à fide, vel fidei instructione aut à sacri baptismi susceptione retrahere, avertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neve regenerationis lavacro abluatur, quovis modo impediverit.

Si quis apostatas, hæreticosve scienter domi suæ acceperit, aluerit, commeatu juverit, seu quovis modo eis cibaria ubiunque præbuerit, aut dona, vel munera dederit, vel miserit, aut de loco ad locum deduxerit, seu associaverit, vel deducendos seu associandos cura verit, aut sumptus ministraverit, Duces, Comiteseve illis ad junxit vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut investigari queant, fecerit. Quique dictos apostatas aut hæreticos scienter aliquo modo receperit, occultaverit, defenderit, aut eis opem, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstiterit.

Si libros hæreticos, vel thaludicos, aut alios Iudæicos quomodolibet damnatos, aut alias prohibitos tenuerit, custodierit, vel divulgaverit, vel in quacumque loca detulerit, aut ad eam rem operam suam accommodaverit.

Si Christianos detulerit, redemptionisq; nostræ hostiam salutarem in ara crucis immolavit, Christum Dominum ludibrio & despectui habens, quandoque maxime verò in sacro pasceves die agnum, sive ovem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamve confecerit, seu quocumque contra ipsam fecerit.

Si nutritices Christianas contra sacrorum canonum statuta, divertorumq; Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum sanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua sanctissimum eucharistiæ sacramentum sumptierit, lac uno vel pluribus diebus in lattinas, cloacas, vel alia loca effundere cogerit.

In quibus casibus universis & singulis omnes prædictæ pravitatis Inquisitores omnium regnorum, provinciarum, civitatum, dominiorum, & locorum universi orbis Christiani iudices in suis quemq; locis perpetuo delegamus, ut super his contra Iudæos atq; infideles quocumque simul vel separatim, prout in causis fidei juxta sacrorum canonum formam necnon officii inquisitionis hujusmodi constitutiones, diligenter inquireant, & procedant, & quos in aliquo vel aliquibus horum flagitiorum excessibus culpabiles eperint, in eos pro culpe modo, ac etiam pro criminum numero vel multiplicatione, aut consuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoq; publicationes, exilia, aliæque atrociora decernant, & alias de eis exempla edant, quæ sceleratos illos deterreat ab hujusmodi flagitiis in posterum admittendis. Nos enim venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, Inquisitoribus generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Prælati, ac etiam aliis prædictis Inquisitoribus in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipimus & mandamus, ut præsentibus nostras literas in civitatibus & locis cuique subiectis publicare, & juxta illarum tenorem procedere, ipsasque debite executioni mandate procurent. Rom. Cal. Jun. 1581.

Idem.

Catechisti & fidei instructioni sedula cura adhibeatur ab Episcopis in Iudæorum conversionem, ubi in his dispersa genti Synagoge colliguntur.

Sancta mater Ecclesia, cujus Christus caput est, ingentem suam charitatem ad omnes latè diffundens, antiquæ Israeliticæ gentis, populiq; Dei peculiare reliquias, pio nunquam definit effectu miseris, graviterque contristatur Iudæorum quondam nationem præcipuis autem muneribus & gratis, cujus erat adoptio filiorum, gloriæ, testamentum, legislatio, obsequium, & promissa, unde etiam Christus Salvator noster secundum carnem nasci dignatus est, per diversas orbis partes tot jam secula dispersam, ac contagiosi gregis more per invia & in aquosa miserè vagantem, verbi Dei fame, & aquæ refectiois siti perire, longèque non à terrena tantum, super quam Dominus flevit, sed quod gravius est, à celesti quoque Hierusalem, nisi Christus, quem negavit, confiteatur, exturbari: qua miseratione & merore nos quoq; non leviter commoti indies semper aliquid excogitamus, unde eorum conversioni & saluti opportunius provideatur, ipsisque ad intelligentiæ viam, quam sibi præcluserunt, valeant Deo propitio pervenire. Quare sollicito hæc animo meditantem, ac felicis recordationis Nicolai Papæ V. nonnullorumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, presentis constitutione generali præcipimus, omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati, etiam Cardinalatus honore præditis, ut in suis quilibet civitatibus, terris, & locis, in quibus competens aliquis numerus Iudæorum, qui Synagogam constituat, commoratur, curent Sabbathi, vel alio cujuscunque hebdomadæ statuto die, ad Iudæos ipsos in locum præstatum, non tamen sacrum, nec ubi sacra conficiuntur, convocatos, per aliquem magistrum in Theologia, aliumve idoneum virum ab eis eligendum, cum mercede congrua illi ex ipsorum Hebræorum collatione, aut alias, prout commodius eis videbitur, Hebræicæ (si fieri poterit) linguæ peritum, sermones vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur scripturæ veteris testamenti, Moysis scilicet & Prophetarum, præsertim verò, quæ eo Sabbatho leguntur, seu lectæ in eorum sunt Synagogis, juxta sanctorum tamen Patrum interpretationes, & verum catholicæ Ecclesiæ sensum, ac in eis dilferatur de veritate Christianæ fidei, de certo adventu & incarnatione filii Dei, illiusque nativitate, vita, miraculis, passione, morte, sepultura, descensu ad inferos, resurrectione, in cælum ascensione, de ejus Evangelio in toto terrarum orbe per Apostolos ejus, & alios sanctos prædicato, innumeris atque clarissimis virtutibus, & illustrium miraculorum gloria confirmato, ac de ejus spirituali & vero regno, & de impio idolorum cultu sublato, & gentium vocatione, de perpetua tum Hierusalem, & terræ eorandem Iudæorum desolatione, tum ipsorum ubique terrarum dispersione, & captivitate, & de aliis similis argumenti dogmatibus & articulis ex lege & Prophetis, de diutina præterea & irrita Iudæorum adventus Messia, & carnalis ipsius regni expectatione, de vana eorum, quæ sæpe, quinimò quotidie eos frustrata est, spe reditus in terram promissionis, & restitutionis tertii temphi, & demum de multiplicibus & variis erroribus & hæresibus eorum, in quas miserimè se demerferant, postquam Christum Dominum in carne venientem agnoscere noluerunt, & de falsa per eorum Rabinos tradita sacrarum scripturarum interpretatione, quarum literam & sensum fabulis, mendaciis, & variis dolis & modis detorquentes corruerunt & depravarunt, & hæcenus corrumpere & depravare non desinunt, deque omnibus aliis, quæ eos possint ad agnitionem fidei, ad errorum suorum correctionem, ad orthodoxamque fidem convertere, pro loci, temporis sumptibusque argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex sacra scriptura depromptis demonstrationibus, nulla cum obtredatione aut iracundia, sed magna cum charitate, & modestia,

veritatis lumen illis aperire conentur; Ad quos sermo-
mes & lectiones volumus universos & singulos utriusque
sexus Iudeos à duodecim annis supra, infirmitate & alia
legitima causa, de qua ordinarios docere debeant, non
impeditos, in civitate & locis, ut praefertur, habitantes,
vel aliunde advenientes, etiam si inibi domicilium non
habeant, ita per circuitum convenire, ut tertia saltem
eorum pars, nec unquam minor, semper adsit. Quod si
facere neglexerint, interditi cum fidelibus commercii, &
aliis poenis arbitrio ordinarii pro contumacia modo im-
ponendis, donec satisfecerint, competenter, ad ipsos ser-
mones audiendos compellantur. Si quis verò de nume-
ro fidelium ita fuerit salutis, aut sui, aut proximi sui, de
quo unicuique mandat est, immemor, qui eos à salu-
taribus huiusmodi sermonibus seu lectionibus directè
vel indirectè abduxerit, aut impederit, seu contenderit
quoquo modo, excommunicationis sententia sit eo ipso
ligatus, & contra eum ad alias poenas ordinarii arbitrio
omnino procedatur. Ceterum Imperatorem, Regesq;
& Principes omnes, necnon Respublicas, magistratus, &
dominos temporales secularis rogamus & obtestamur in
Domino, ut Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis
ordinariis praedictis, eorumq; vicariis & ministris suum in
praemissis auxilium praestent, amplissimum ab omni-
potenti Deo primum in supremis gloriae aeterna taber-
naculis habituri.

TITVLVS II.

DE HIS QVI INFIDELIBVS AD-
versus Christianos auxiliantur.

Nicolaus Quintus.

*Excommunicantur arma & praesidia quacumq; ferentes Sarace-
nis & infidelibus in Christiana Republica perniciem & detrimen-
tum eorumq; sicut adscribuntur bona.*

CAP. I.

Olim tam in generali quàm in Lugdunensi post-
modum substituto concilio, per sedem Apo-
stolicam celebratis, in illos falsos & impios Chri-
stianos, qui contra Deum & Christianum populum, Sa-
racenis ferrum, arma, quibus Christianos impugnent, &
lignamina galearum, & aliorum vasorum navigabilium,
deferunt ad eos; & qui eis galeas vendunt, ac naves; qui-
que in pyraeicis Saracenorum navibus curam gubernationis
exercent, vel in machinis & quibuslibet aliis, eis
impedunt auxilium, vel consilium, vel favorem, in Chri-
stianorum dispendium, & specialiter terrae sanctae: fuit
excommunicationis sententia promulgata, ipsosque re-
rum suarum privatione multari, & servos capientium
fore censuerunt Concilia supradicta: expressè quoque in
ipsis praecipitur, ut talibus gremium non aperiatur Ec-
clesiae, nisi totum quod de commercio tam damnato per-
ceperint, & tantundem de suo, in subsidium terrae memo-
ratae praestiterint, ut quo iudicio in quo deliquerit, pu-
niatur. Nos itaque gerentes corde negotia dictae terrae,
duximus hactenus statuendum, ut nullus equos, ferrum,
lignamina, victualia, & alia quaeq; mercimonia in Ale-
xandriam, vel alia loca Saracenorum terrae Aegypti de-
ferre vel mittere, seu partibus eorum, ut eisdem defe-
rantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut consilium,
vel favorem praestare quoquomodo praesumat; ac illos,
qui contra huiusmodi constitutionem nostram ausu te-
merario venire tentaverint, eo ipso excommunicationis
sententia decernimus subjacere, à qua non possit absolvi,
nisi tantum de bonis propriis in dicta terra sanctae sub-
sidium convertendum exsolverit, quantum ad partes
praedictas extulerit vel miserit, & deferre vel de ipsorum
partibus extrahi permiserit; ad eosdem deferendum. Et
nihilominus si personas eorum capi contigerit, in servi-

tute capientium illorum esse volumus, in quorum acci-
derint captivum. Volentes autem in hac parte solen-
tius providere, quanto amplius exigere hoc officium ut-
gens necessitas dictae terrae, Apostolica auctoritate statu-
imus, ut nullus omnino aliqua victualia, ulque de
decennio à data praesentium computandum; alia ve-
praedicta, ad aliquod seu aliqua de eisdem, aut aliud quolibet
(victualibus sicut praemittitur usque ad praedictum
tempus dumtaxat exceptis) quacumq; occasione vel modo
seu quovis ingenio, vel quovis colore alio unquam in
pore in Alexandriam, vel partes Aegypti, seu reman-
dano subjectas mittere vel deferre praesumat, vel quom-
in eo fuerit, mitti vel deferri permittat; auctoritate de-
nimus eadem, ut hi, qui contra huiusmodi legum
nostrum quolibet modo venire praesumpserint, praes-
poenas praedictas, quas ipso facto incurrere volumus, im-
petuò sint infames, & intestabiles habeantur, in quibus
nec testari, nec legata eis, seu relicta percipere valeant.
Et insuper ad successiones tam ex testamento, quam ab
intestato sint prorsus & reddantur inhabiles, nec ad pu-
blica quolibet admittantur officia, si neque illis
legitimi perpetuò interditi; & postquam de huiusmodi
temeritate confiterit, diebus festis & dominica pu-
blice nunciatur, & ad fidei bona omnia devotissimè
Apud urbem veterem. 10. Cal. Septemb. 1449.

TITVLVS III.

DE HAERETICIS ET SCHIS-
maticis.

Innocentius Quartus.

*Legit Frederici Imperatoris in haereticis praesentibus, et
complices & fautores lata, confirmavit, & servari iubet.*

CAP. I.

Innoentius Episcopus servus servorum Dei, dilectis
filiis potestatibus, consiliis, & communitatibus civita-
tum aliorumque locorum Lombardiae, Marchiae Ter-
vulanae, ac Romaniolae, salutem & Apostolicam ben-
dictionem.

Cum adversus haereticam pravitatem quondam Fredericus Romanorum Imperator promulgasset quaedam
leges, per quas ne pervagaretur, compositi poterit pedu-
la: Nos illas volentes ad robur fidei ac saltem fidelium
observari, Universitati vestrae per Apostolicam scripturam
mandamus, quatenus eas, quarum tenores verbis sequentibus
in scriptis praesentibus, factis singulis in vestris capitulis
bus annotari, contra haereticos esse debent secundum
eas exacta diligentia processum: alioquin dilectus filius,
Prior Provincialis & fratrum Inquisitionibus haereticae
pravitatis ordinis Praedicatorum in Lombardia, Marchia
Tervulana, & Romaniola litteris nostris in unguibus, ut eos
ad id per excommunicationem in personis & interdic-
tum in terra appellatione remota compellant: tenores
autem legum huiusmodi sunt.

Fredericus Dei gratia Romanorum Imperator & sem-
per Augustus, Hierusalem & Sicilia Rex, dilectis Prin-
cipibus suis, venerabilibus Archiepiscopis, Episcopis, aliis-
que Praelatis Ecclesiarum, Ducibus, Marchionibus, Co-
mitibus, Baronibus, Potestatibus, Scultetis, Burgensibus,
Advocatis, Iudicibus, Ministerialibus, Officialibus, & aliis
omnibus per totum Imperium constitutis, praesentes litem
ras inspecturis fidelibus suis, gratiam suam & consue-
tionem.

Commisi nobis caelitus cura regimini, & Imperatorum
cui dante Domino praesidentes, fastidium dignitatis
terrialem, quo divitum à sacerdotio fungimur, & glori-
adversus hostes fidei & in exterminium haereticam pro-
tatis exigunt exercendum, ut perfidiae viperis filios
contra Deum & Ecclesiam insultantes tanquam mactandos